

УДК 336.77:330.341.1 (477)

DOI: https://doi.org/10.31521/modecon.V52(2025)-23

Рябикіна К. Г., кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри економіки, організації та управління підприємствами, Криворізький національний університет, м. Кривий Ріг, Україна

ORCID ID: 0000-0001-7747-558X

e-mail: rjabykinaekaterina@knu.edu.ua

Рябикіна Н. І., кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри економіки, організації та управління підприємствами, Криворізький національний університет, м. Кривий Ріг, Україна

ORCID ID: 0000-0003-3775-0019

e-mail: rjabykinanataliya@knu.edu.ua

Інноваційно-інвестиційна діяльність та кредитування бізнесу

Анотація. У представленій статті досліджується роль банківського кредитування як ключового інструменту стимулювання інноваційно-інвестиційної діяльності в умовах післявоєнного відновлення економіки України. Аналізується взаємозв'язок інновацій та інвестицій, які є основою сталого економічного зростання, і визначається критична роль кредитування в забезпеченні підприємств необхідним капіталом.

Авторами виокремлено основні проблеми, що ускладнюють доступ бізнесу до кредитних ресурсів, зокрема: високі процентні ставки, жорсткі вимоги до застави, ризиковість інноваційних проєктів та недосконалість державних програм. Попри наявні виклики, на основі аналізу динаміки кредитування у 2024 році зроблено висновок про позитивну тенденцію зростання довгострокових кредитів та фінансування малого й середнього бізнесу.

У статті запропоновано комплексний підхід до подолання окреслених перешкод, що включає розширення державних гарантій, розробку спеціалізованих програм для інновацій, впровадження цифрових рішень та підвищення фінансової грамотності підприємців. Наголошується на значенні співпраці з міжнародними фінансовими організаціями як важливого чинника для залучення довгострокового капіталу та забезпечення стабільності економічної системи.

Ключові слова: інноваційно-інвестиційна діяльність; кредитування; фінансові ресурси; відновлення економіки; банківський сектор; довгострокові кредити; інноваційні проєкти; малий та середній бізнес; міжнародні фінансові організації; державні програми.

Riabykina Kateryna, PhD in Economics, Associate professor, Associate professor of the Department of Economics, organization and business management, Kryvyi Rih National University, Kryvyi Rih, Ukraine

Riabykina Nataliia, PhD in Economics, Associate professor, Associate professor of the Department of Economics, organization and business management, Kryvyi Rih National University, Kryvyi Rih, Ukraine

Innovative and Investment Activity and Business Lending

Abstract. Introduction. Innovation and investment activity are essential drivers of sustainable economic growth, combining new knowledge and technologies with the financial resources required for their implementation. Effective implementation of these processes depends on reliable financing mechanisms, with bank lending serving as a crucial source of external capital for businesses. In the context of Ukraine's post-war economic recovery, examining the role of bank lending in supporting innovation and investment is particularly relevant.

Purpose. This article aims to investigate the role and mechanisms of bank lending as a key tool for stimulating innovation and investment activity in Ukraine during its post-war recovery.

Results. The study identifies several challenges limiting the effectiveness of enterprises, including high interest rates, stringent collateral requirements, and restricted access to long-term loans. Despite these barriers, 2024 lending data reveal positive trends, such as increased long-term loans and greater financing availability for small and medium-sized businesses. The study proposes a comprehensive approach to overcoming these challenges, including expanding state guarantees, developing specialized innovation programs, implementing digital solutions, and enhancing entrepreneurs' financial literacy.

Conclusions. Lending is a critical instrument for Ukraine's post-war economic recovery, evolving from a liquidity support function into a catalyst for investment activity. Successful implementation of innovative and investment projects depends on a flexible and diverse financing system. Further research is recommended to assess the long-term impact of digital transformations on corporate culture and the potential integration of artificial intelligence into enterprise document management systems.

Keywords: innovative and investment activity; lending; financial resources; economic recovery; banking sector; long-term loans; innovative projects; small and medium-sized businesses; international financial organizations; state programs.

JEL Classification: G21; O31; O38; E44; L26.

¹Стаття надійшла до редакції: 19.08.2025

Received: 19 August 2025

Постановка проблеми. Сучасна економіка України, яка перебуває в стані післявоєнного відновлення та адаптації до нових глобальних викликів, потребує суттєвої модернізації та стимулювання інноваційно-інвестиційної діяльності. Проте, незважаючи на визнання важливості інновацій для підвищення конкурентоспроможності бізнесу та сталого зростання національної економіки, існує системна проблема обмеженого доступу підприємств до фінансових ресурсів, необхідних для реалізації інноваційних проєктів.

Особливо гостро ця проблема проявляється у сфері кредитування бізнесу. Банківська система, що є ключовим джерелом залучених коштів, залишається негнучкою та переважно орієнтованою на фінансування поточних операцій і низькоризикових проєктів. У результаті інноваційні підприємства, які часто не мають достатньої кредитної історії та матеріального забезпечення, стикаються з високими процентними ставками, жорсткими вимогами до застави та відсутністю довгострокових кредитних ресурсів, адаптованих до специфіки їхньої діяльності. Це значно уповільнює впровадження нових технологій, гальмує розвиток високотехнологічних галузей і створює серйозні перешкоди на шляху економічного відновлення.

На тлі високої інфляції, нестабільності та обмеженості власних коштів підприємств кредитування могло б стати потужною базою для інвестицій у модернізацію та інновації. Однак наявні механізми фінансування, включаючи державні програми підтримки, не завжди ефективно вирішують питання доступу саме до інноваційного капіталу. Отже, виникає потреба у комплексному аналізі причин існуючих проблем, оцінці ефективності поточних інструментів та пошуку нових, дієвих шляхів удосконалення системи кредитування з метою забезпечення сталої інноваційно-інвестиційної діяльності бізнесу в Україні.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. У сучасному науковому дискурсі інноваційно-інвестиційна діяльність розглядається як ключовий фактор сталого економічного зростання, а ефективне фінансування визнається критично важливою умовою для її реалізації. Українські дослідники, зокрема О. В. Кутовий [1], акцентують на взаємозв'язку управління інноваціями та інвестиціями в контексті державної політики, тоді як С. А. Бурлан і Г. О. Данілова [2] деталізують особливості фінансових інвестицій з облікового погляду. Важливу роль кредитування у підвищенні ефективності інновацій відзначають як зарубіжні науковці, зокрема Jiang X. та Jiang C. [3], так і вітчизняний дослідник А. В. Герасименко [4].

Незважаючи на значущість банківського кредитування, низка досліджень виявляє критичні проблеми, що перешкоджають його ефективному застосуванню для фінансування інноваційних проєктів.

Так, Д. В. Завадська [5] вказує на високу ризиковість інновацій та труднощі із забезпеченням кредитів, особливо для сільськогосподарських підприємств. М. Г. Марич і В. І. Антонюк [7] також акцентують на системних бар'єрах доступу до кредитних ресурсів. Г. П. Забчук, О. Я. Іващук та Б. О. Сенів [9] аналізують специфіку кредитування мікропідприємств в умовах воєнного стану, наголошуючи на високих процентних ставках і недоліках у реалізації державних програм. Окремо А. О. Крисак та О. С. Мусятовська [8] досліджують проблеми й перспективи розвитку малого бізнесу в Україні.

Водночас аналіз динаміки розвитку банківського сектору свідчить про наявність позитивних тенденцій. Згідно з даними Національного банку України [6], спостерігається стійке відновлення кредитування, що підтверджується зростанням обсягів довгострокових позик. Міністерство економіки України [11] та Незалежна асоціація банків України [12] прогнозують подальше розширення кредитування, зокрема для малого та середнього бізнесу, який є ключовим для відбудови та модернізації економіки. Ці прогнози ґрунтуються на ефективності державної програми «Доступні кредити 5-7-9%» і розширенні партнерських програм комерційних банків.

Значна увага приділяється і ролі міжнародної співпраці. О. В. Марцеляк [13] наголошує, що взаємодія України з міжнародними фінансовими організаціями є вирішальною для залучення довгострокового капіталу та інтеграції у глобальну економічну систему. Г. В. Нямещук та Ю. М. Стасюк [14] розглядають динаміку фінансово-кредитних відносин України з міжнародними інституціями в умовах воєнного стану.

Попри значну кількість публікацій, низка аспектів, пов'язаних із практичним застосуванням і оцінкою ефективності спеціалізованих кредитних механізмів для підтримки інновацій у період післявоєнного відновлення, залишається недостатньо висвітленою.

Формулювання цілей дослідження. Метою статті є дослідження ролі та механізмів банківського кредитування як ключового інструменту стимулювання інноваційно-інвестиційної діяльності в Україні. Для досягнення поставленої мети визначено такі завдання:

- 1) проаналізувати теоретичні засади взаємозв'язку інновацій, інвестицій та фінансових ресурсів, зокрема кредитування;
- 2) виявити основні проблеми та чинники, що обмежують доступ українського бізнесу до кредитних ресурсів для реалізації інноваційних проєктів;
- 3) оцінити поточну динаміку та перспективи розвитку банківського кредитування в Україні;
- 4) обґрунтувати комплексний підхід і запропонувати практичні рекомендації щодо вдосконалення механізмів кредитної підтримки інноваційно-інвестиційної діяльності.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Інноваційно-інвестиційна діяльність є складним багатокомпонентним процесом, що формує основу стійкого економічного зростання. Вона поєднує два ключові елементи: інновації як якісні зміни, спрямовані на створення нових знань, технологій, продуктів та організаційних рішень, і інвестиції як фінансові вкладення, що забезпечують матеріально-технічну базу для впровадження цих змін. Проте на практиці реалізація цього взаємозв'язку неможлива без ефективних механізмів фінансування, серед яких центральне місце посідає банківське кредитування. Кредити відіграють вирішальну роль у забезпеченні підприємств необхідним капіталом, дозволяючи долати дефіцит власних коштів і фінансувати як поточну діяльність, так і довгострокові капіталомісткі проекти.

Таким чином, вивчення взаємозв'язку інновацій, інвестицій та кредитування є не лише теоретичним, а й надзвичайно важливим практичним завданням для підвищення конкурентоспроможності бізнесу та стабілізації економічної системи.

Відповідно до наукових підходів, сутність інноваційно-інвестиційної діяльності розкривається як послідовність взаємопов'язаних економічних і організаційних дій, що приводять до створення та реалізації інновацій. Вона охоплює такі ключові напрями, як науково-технічна, фінансово-економічна, виробнича та комерційна політика підприємств. Її кінцевою метою є підвищення ефективності виробництва, освоєння нових ринків і зміцнення конкурентних позицій [1, с. 47].

В економічній науці існує кілька підходів до класифікації інвестицій, що дозволяють глибше зрозуміти їхню роль та вплив на бізнес. Найчастіше інвестиції поділяють на фінансові та реальні. Реальні інвестиції спрямовані на оновлення основних фондів, придбання обладнання й технологій, що становить основу інноваційної діяльності. Фінансові інвестиції, своєю чергою, включають вкладення в цінні папери (акції, облігації тощо), які забезпечують отримання доходу від фондового ринку.

Залежно від мети та строку інвестиції поділяють на прямі (внесення коштів в обмін на корпоративні права з метою отримання контролю) та портфельні (придбання цінних паперів з метою отримання доходу). Важливою є також класифікація за строком: довгострокові (понад рік) і короткострокові (до року),

що впливає на стратегію управління та очікувані результати [2].

Окреслені види інвестицій тісно пов'язані з наявністю фінансових ресурсів.

Взаємозв'язок інновацій, інвестицій та фінансових ресурсів є циклічним і визначальним для успіху бізнесу. Інноваційна ідея, яка виступає первинною рушійною силою, не може бути реалізована без інвестицій, що надають необхідний капітал. Такі інвестиції, своєю чергою, є результатом мобілізації та розподілу фінансових ресурсів із різних джерел, таких як власні кошти, залучення позик (зокрема кредити) або венчурний капітал. Доступ до зазначених ресурсів, їхня вартість та умови залучення безпосередньо впливають на швидкість і масштаб інноваційних проектів. Таким чином, інвестиційна діяльність, підкріплена фінансовими ресурсами, є основою, що перетворює інноваційну ідею на реальний комерційно успішний продукт, стимулюючи подальший розвиток і відкриваючи нові можливості для зростання.

Особливе місце в системі фінансування інноваційно-інвестиційної діяльності займає кредитування, яке виступає потужним інструментом підтримки та прискорення інноваційних процесів. Його сутність полягає у наданні тимчасово вільних грошових коштів на умовах зворотності, платності та строковості для фінансування проектів, що потребують значних капіталовкладень [3]. На відміну від інших видів фінансування, кредитування дозволяє підприємствам отримувати доступ до великих обсягів коштів у стислі терміни, що є критично важливим для реалізації науково-дослідних і дослідно-конструкторських робіт та впровадження інновацій.

Враховуючи особливості фінансування інноваційної діяльності, доцільною є класифікація кредитів за їхньою спрямованістю. Основними видами кредитування, що використовуються для підтримки інновацій, є: інвестиційні кредити (для придбання нового обладнання, будівництва та модернізації виробничих потужностей), кредити на фінансування науково-дослідних і дослідно-конструкторських робіт (надаються для проведення досліджень і розробок), а також кредити для поповнення обігових коштів (забезпечують поточну діяльність, необхідну для впровадження інноваційних рішень) [4].

Для більш детального аналізу впливу банківського кредитування на інноваційно-інвестиційну діяльність ключові види кредитів та їхнє призначення подано у таблиці 1.

Таблиця 1 Основні види банківських кредитів для фінансування інноваційно-інвестиційної діяльності

Вид кредиту	Цільове призначення	Вплив на інноваційно-інвестиційну діяльність
Короткострокові кредити	Поповнення обігових коштів, покриття тимчасового дефіциту	Забезпечення поточної фінансової стабільності, необхідної для безперервного фінансування інноваційних процесів
Довгострокові кредити	Придбання нового обладнання, будівництво, модернізація основних засобів	Стимулювання реальних інвестицій, що формують матеріальну базу для впровадження технологічних інновацій
Кредити на фінансування науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт	Проведення наукових досліджень, розробка нових продуктів і технологій	Пряме фінансування початкових етапів інноваційного циклу, зменшення фінансових ризиків для бізнесу

Джерело: складено авторами на основі аналізу [4]

Варто наголосити, що особливе місце у процесі фінансування інноваційно-інвестиційної діяльності займає банківське кредитування реалізації інноваційних проєктів. Банки є ключовим джерелом зовнішнього фінансування, що дозволяє підприємствам долати фінансові обмеження, особливо на початкових етапах розвитку, коли власного капіталу ще недостатньо. Кредити забезпечують не лише доступ до необхідних коштів, але й допомагають структурувати фінансові потоки та оптимізувати витрати. Завдяки цільовому кредитуванню бізнес може чітко розподіляти кошти на різні етапи проєкту – від досліджень і розробок до придбання обладнання та запуску виробництва. Це значно прискорює інноваційний цикл та підвищує шанси на комерційний успіх, роблячи кредитування не просто джерелом ресурсів, а стратегічним інструментом управління інноваціями.

Незважаючи на важливу роль кредитування, його застосування для інновацій ускладнюється низкою чинників. Серед них – висока ризикованість проєктів через їхню непередбачуваність, довгостроковість інноваційного циклу та проблеми із забезпеченням, оскільки інтелектуальні активи є нематеріальними і їх важко використати як заставу. Ці особливості часто змушують банки ставитися до фінансування інноваційних ініціатив обережно [5, с. 199].

З огляду на зазначені теоретичні передумови та виклики доречно проаналізувати поточну ситуацію в банківському секторі України. За останні півтора року спостерігається стійке відновлення кредитування, що свідчить про зростання ділової активності та потенціал банківської системи для підтримки економіки.

Наочно динаміка зростання кредитування бізнесу в Україні у 2024 році представлена на рис. 1.

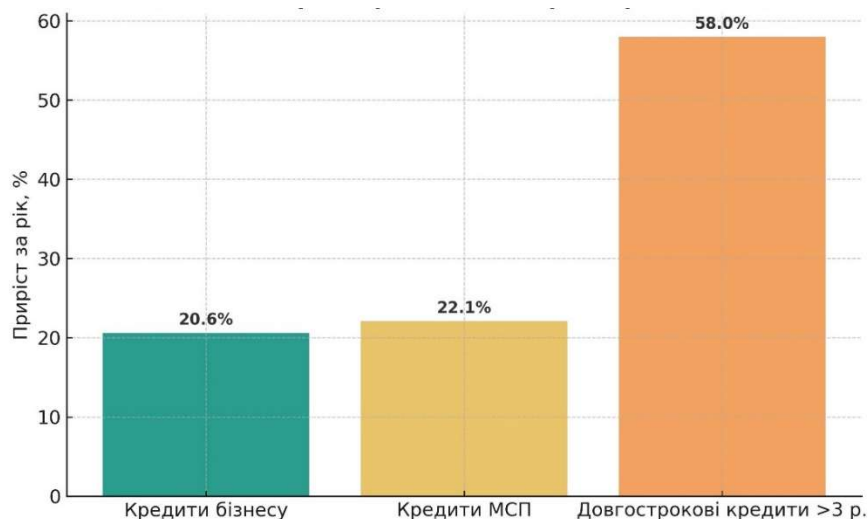

Рисунок 1 - Динаміка зростання кредитування бізнесу в Україні у 2024 році

Джерело: складено автором на основі аналізу [6]

Окреслена діаграма є інструментом візуалізації, що відображає критично важливий перехід у структурі кредитування українського бізнесу. З аналітичної точки зору вона демонструє не лише кількісне зростання, а й якісну зміну ставлення банків до фінансування економіки.

Найважливіший показник діаграми – зростання обсягу довгострокового кредитування (понад 3 роки) на 58%. Ця цифра має ключове значення, оскільки саме довгострокові позики є основним джерелом фінансування реальних інвестицій: придбання нового обладнання, будівництво виробничих потужностей та впровадження технологічних інновацій. Стрімкий приріст свідчить про те, що, незважаючи на високі ризики, банки починають довіряти капіталомістким і довготривалим проектам. Це підтверджує, що банківський сектор поступово переходить від суто короткострокового фінансування оборотного капіталу до підтримки стратегічного розвитку та модернізації підприємств.

Діаграма також підкреслює активне зростання кредитування малих і середніх підприємств (МСП) на 22,1%. Це свідчить про те, що доступ до фінансових ресурсів отримують не лише великі гравці, а й менші компанії, які часто є рушійною силою інновацій. Таким чином, діаграма демонструє, що банківська система України стає все більш орієнтованою на інвестиційний розвиток, що є життєво важливим для післявоєнного відновлення та зміцнення економічної стійкості країни.

Незважаючи на позитивну динаміку, українські підприємства продовжують стикатися зі значними перешкодами на шляху отримання кредитів, особливо для реалізації інноваційних проектів. Ці проблеми ускладнюють перехід від відновлення до стійкого розвитку.

Однією з головних перешкод є високі процентні ставки, що робить кредитні ресурси недоступними для значної частини підприємств. За даними аналізу, банки висувають жорсткі вимоги до забезпечення та неохоче видають довгострокові кредити через високі ризики. Крім того, під час економічних криз або воєнних дій банки стають більш обережними у видачі позик, що ще більше ускладнює доступ бізнесу до фінансових ресурсів [7]. Ці фактори стримують підприємства, особливо малі та середні, від залучення позик, необхідних для розвитку та впровадження інновацій.

Додатковою проблемою є відсутність застави або обмежена кредитна історія, а також високі транзакційні витрати на залучення фінансування [8, с. 73].

Подальший аналіз наукових досліджень показує, що ситуація ускладнюється зростанням кредитних ризиків, спричиненим загальною нестабільністю в умовах воєнного стану. Це змушує банки застосовувати надмірні заходи обережності, що призводить до звуження ринку кредитування. Окремо слід зазначити неефективну монетарну політику Національного банку

України, яка, на думку деяких експертів, не завжди сприяє розвитку довгострокового кредитування.

Не менш важливою проблемою є прогалини в реалізації державної програми «Доступні кредити 5-7-9%», яка, попри свою ефективність, не враховує всіх потреб мікропідприємств, залишаючи частину з них без належної фінансової підтримки. Це створює додаткові бар'єри для розвитку бізнесу [9, с. 114].

Варто зауважити, що банки, як правило, віддають перевагу фінансуванню проєктів із високою прогнозованістю та низьким рівнем ризику. Інноваційні стартапи, які часто не мають достатньої кредитної історії та матеріальної застави, стикаються з відмовою у кредитуванні.

Крім того, в Україні недостатньо розвинені альтернативні джерела фінансування, такі як венчурне кредитування та краудфандинг, які є більш гнучкими та адаптованими до потреб інноваційних підприємств.

Таким чином, можна виокремити основні проблеми та чинники, що ускладнюють доступ бізнесу до кредитних ресурсів, зокрема:

- високі процентні ставки, які роблять кредити недоступними;
- жорсткі вимоги банків до застави та відсутність довіри до нематеріальних активів;
- обмеженість довгострокового кредитування через високі ризики, що посилюються в умовах воєнного стану;
- неефективна монетарна політика, яка не завжди сприяє довгостроковим позикам;
- прогалини в реалізації державних програм, які не враховують потреб мікропідприємств;
- відсутність застави, обмежена кредитна історія та високі транзакційні витрати;
- недостатня розвиненість альтернативних джерел фінансування, таких як венчурне кредитування та краудфандинг.

З огляду на виявлені проблеми виникає нагальна потреба у розробці ефективних механізмів, які сприяли б розширенню доступу бізнесу до кредитних ресурсів, особливо в умовах післявоєнного відновлення.

Як наголошують вітчизняні дослідники, шляхи вдосконалення кредитування для підвищення ефективності діяльності підприємств включають модернізацію нормативно-правової бази, внутрішньобанківських процедур та іпотечного кредитування [10, с. 887]. Це передбачає приведення чинного законодавства у відповідність до європейських стандартів та прискорення розробки змін до законів про банки і НБУ. Крім того, важливо нарощувати кредитний портфель, оптимізувати кредитні ризики та удосконалювати оцінку кредитоспроможності позичальників. Для стимулювання економіки пропонується створювати спеціальні державні фонди для мікрокредитування, надавати банкам податкові пільги за довгострокові позики та впроваджувати ефективну систему страхування інвестиційних ризиків.

Для подолання зазначених проблем пропонується розробити комплексний підхід, який включатиме такі ключові заходи:

По-перше, необхідно розширити державні гарантії для підприємців, особливо тих, хто працює над інноваційними проектами з високим потенціалом, але значними ризиками. Це зменшить обережність банків та стимулюватиме їх до більш активного кредитування.

По-друге, важливо розробити та впровадити спеціалізовані програми кредитування інновацій, які враховуватимуть специфіку таких проектів, надаючи пільгові періоди та гнучкі графіки погашення.

По-третє, критично важливо застосовувати сучасні інструменти, цифрові платформи та вивчати міжнародний досвід. Впровадження цифрових рішень дозволить значно спростити та прискорити процедури оцінки кредитоспроможності та видачі кредитів, а адаптація успішних світових практик допоможе створити ефективну та стабільну систему.

Нарешті, підвищення фінансової грамотності підприємців є фундаментальною умовою для кращого розуміння фінансових продуктів і більш ефективної взаємодії з банками.

Зазначені заходи вже знаходять своє підтвердження у сучасних економічних реаліях України. Аналіз останніх тенденцій у сфері кредитування демонструє, що прогнози щодо зростання кредитних програм є обґрунтованими, а їхня роль у післявоєнному відновленні економіки набуває конкретних форм.

Очікується, що в найближчі роки зростатиме попит на довгострокові кредити, що стимулюватиме банки до розробки нових продуктів. За даними Міністерства економіки, у 2025 році держава передбачила 18 млрд грн на компенсацію процентних ставок, що є потужним сигналом щодо посилення підтримки бізнесу [11]. Це підтверджує прагнення уряду зберігати та розширювати пільгове кредитування як ключовий інструмент стимулювання інноваційної активності.

У 2025 році очікується значна активізація кредитування малого та середнього бізнесу. Цей оптимістичний прогноз ґрунтується на продовженні ефективної державної підтримки через програму «Доступні кредити 5-7-9%» та зростанні гнучкості комерційних банків у розширенні власних кредитних продуктів. Очікується, що завдяки цьому обсяги кредитування за державними та комерційними програмами можуть зрівнятися. Комерційні банки, попри вищі ставки, активно розвивають партнерські програми, що дозволяють фінансувати придбання основних засобів (спеціалізованого транспорту, виробничого обладнання) за ставками нижчими за середньоринкові (близько 16% річних).

Особливого значення набувають нові напрями кредитування, такі як енергокредити для відновлення енергетичної інфраструктури та кредити для ветеранів-підприємців з пільговими умовами. За сприятливих обставин, зокрема зниження облікової ставки

Національного банку, загальний обсяг кредитування малого та середнього бізнесу може зрости щонайменше на 30% порівняно з 2024 роком, що підтверджує зміщення фокусу банківської системи на підтримку інвестиційної активності [12].

Кредитування відіграє критично важливу роль у післявоєнному відновленні економіки України, виходячи за межі простого інструменту фінансування. Воно вже зараз демонструє ефективність як механізм економічної стійкості, підтримуючи підприємства навіть в умовах високого воєнного ризику. Функція підтримки ліквідності та виживання бізнесу логічно трансформується у стимулювання інвестиційної активності для відбудови. Прогнозоване збільшення обсягів кредитування малого та середнього бізнесу щонайменше на 30% у 2025 році підтверджує, що банківська система, посилена державними програмами та власними партнерськими ініціативами, стане ключовою рушійною силою для капіталомістких проектів, дозволяючи модернізувати виробничі потужності, впроваджувати нові технології та закладати фундамент для більш стійкого та інноваційного економічного зростання.

Велике значення для подальшого розвитку інноваційно-інвестиційної діяльності має співпраця з міжнародними фінансовими організаціями. Їхня роль виходить за межі надання кредитів, оскільки вони є стратегічними партнерами у процесах євроінтеграції та адаптації до глобальної економіки. Зокрема, Європейський банк реконструкції та розвитку, Світовий банк та Міжнародний валютний фонд надають фінансову та технічну підтримку, що допомагає впроваджувати структурні реформи, покращувати інвестиційний клімат та відновлювати критичну інфраструктуру. Залучення коштів через міжнародні організації дозволяє диверсифікувати джерела фінансування, знижувати навантаження на державний бюджет та забезпечувати стабільний доступ до довгострокового капіталу, що критично для реалізації масштабних інноваційно-інвестиційних проектів [13, с. 657].

Взаємодія України з міжнародними інституціями має критично важливе значення для фінансування відновлення та розвитку економіки в умовах воєнного стану. Така співпраця забезпечує не лише доступ до необхідного капіталу, а й сприяє інтеграції України у світову економічну систему, створюючи сприятливі умови для інноваційної та інвестиційної діяльності [14]. Отже, взаємодія з міжнародними організаціями є невід'ємною складовою стратегії економічного відновлення та зміцнення стійкості країни.

Висновки. Кредитування виступає не лише інструментом фінансування, а й одним із ключових чинників післявоєнного відновлення економіки України. Уже сьогодні воно доводить свою ефективність як механізм забезпечення стійкості, підтримуючи функціонування бізнесу навіть за умов

високих військових ризиків. Виконуючи роль підтримки ліквідності, банківські кредити поступово трансформуються у каталізатор інвестиційної активності, необхідної для відбудови та модернізації. Очікуване зростання обсягів кредитування малого та середнього бізнесу щонайменше на 30% у 2025 році свідчить про здатність банківської системи, посиленої державними програмами та партнерськими ініціативами, стати рушійною силою реалізації масштабних інвестиційних проєктів. Це створює умови не лише для відновлення втраченого, а й для технологічного оновлення виробничих потужностей та

формування основи довгострокового інноваційного зростання.

Подальші перспективи розвитку науки та інноваційної діяльності в Україні тісно залежать від ефективності фінансових інструментів, здатних підтримувати високоризикові проєкти. Оскільки науково-дослідні та дослідно-конструкторські роботи часто не мають достатнього матеріального забезпечення для традиційного кредитування, актуальним завданням є розроблення спеціалізованих програм та механізмів, які сприятимуть активнішій комерціалізації інновацій та їх інтеграції в економіку.

Література:

1. Кутювий О. В. Взаємозв'язок управління інноваціями та інвестиціями у розвитку державної політики. *Державне будівництво*. 2023. №2(34). С. 42-53. DOI: <https://doi.org/10.26565/1992-2337-2023-2-04>.
2. Бурлан С. А., Данілова Г. О. Фінансові інвестиції: обліковий аспект. *Економіка та суспільство*. 2023. №56. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-56-40>.
3. Jiang X., Jiang C. Government R&D subsidies, bank credit and the innovation efficiency of high-tech enterprises. *International Review of Economics & Finance*. 2024. №96 (Part A). DOI:10.1016/j.iref.2024.103565.
4. Герасименко А. В. Розвиток класифікації різновидів банківського кредитування промислових підприємств. *Економіка та суспільство*. 2022. №40. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-40-52>.
5. Завадська Д. В. Особливості організації процесу кредитування інноваційних проєктів сільськогосподарських підприємств. *Економічний простір*. 2020. №156. С. 196-201. DOI: <https://doi.org/10.32782/2224-6282/156-36>.
6. Огляд банківського сектору. *Національний банк України*. 2024. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Banking_Sector_Review_2025-02.pdf?v=14.
7. Марич М. Г., Антонюк В. І. Роль кредитування діяльності підприємств комерційними банками. *Економіка та суспільство*. 2024. №65. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-65-81>.
8. Крисак А. О., Мусятівська О. С. Проблеми та перспективи розвитку малого бізнесу в Україні. *Економіка та держава*. 2018. №12. С. 68-73. DOI: 10.32702/2306.6806.2018.12.68.
9. Забчук Г. П., Івашук О. Я., Сенів Б. О. Проблеми кредитування мікропідприємств України в умовах воєнного стану. *Світ фінансів*. 2023. №1(74). С. 104-116. DOI: 10.35774/sf2023.01.104.
10. Смолінська С. Д., Самченко І. О. Шляхи покращення здійснення кредитних операцій банками у напрямі підвищення ефективності діяльності підприємств. *Young Scientist*. 2018. №10(62). С. 885-888. URL: <https://www.molodyivchenyi.ua/index.php/journal/article/view/3916>.
11. «Доступні кредити 5-7-9%»: з початку 2025 року середньомісячні обсяги кредитування бізнесу у зонах високого воєнного ризику зросли вдвічі. *Міністерство економіки, довкілля та сільського господарства України*. 2025. URL: <https://me.gov.ua/News/Detail?lang=uk-UA&id=e3cbcd43-4d90-472e-a21e-854fa5207fa9&title=DostupniKrediti>.
12. У 2025 році обсяг кредитів для малого і середнього бізнесу може зрости на 30%. *НАБУ. Незалежна асоціація банків України*. 2024. URL: <https://nabu.ua/ua/u-2025-rotsi-obsyag-kreditiv-dlya-malogo-i-serednogo-biznesu.html>.
13. Марцеляк О. В. Співпраця України з міжнародними фінансовими організаціями в умовах війни, глобалізації та євроінтеграції. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2025. Вип. 2. С. 651-658. URL: <http://journal-app.uzhnu.edu.ua/article/view/327581/317355>.
14. Нямешук Г. В., Стасюк Ю. М. Динаміка фінансово-кредитних відносин України з міжнародними інституціями в умовах військового стану. *Економіка та суспільство*. 2023. Вип. 57. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-57-137>.

References:

1. Kutovyi, O. V. (2023). The relationship of innovation and investment management in the development of state policy. *State Building*, 2(34), 42-53. <https://doi.org/10.26565/1992-2337-2023-2-04>.
2. Burlan, S. A., & Danilova, H. O. (2023). Financial investments: accounting aspect. *Economics and Society*, 56. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-56-40>.
3. Jiang, X., & Jiang, C. (2024). Government R&D subsidies, bank credit and the innovation efficiency of high-tech enterprises. *International Review of Economics & Finance*, 96(Part A). <https://ideas.repec.org/a/eee/reveco/v96y2024ip1059056024005574.html>.
4. Herasymenko, A. V. (2022). Development of the classification of types of bank lending to industrial enterprises. *Economics and Society*, 40. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-40-52>.
5. Zavadzka, D. V. (2020). Features of the organization of the process of lending to innovative projects of agricultural enterprises. *Economic Space*, 156, 196-201. <https://doi.org/10.32782/2224-6282/156-36>.
6. National Bank of Ukraine. (2024, February 20). *Banking sector overview*. <https://bank.gov.ua/ua/news/all/banki-naroschuyut-kredituvannya-pivtora-roku-pospil-ta-mayut-dostatniy-potentsial-dlya-pidtrimki-ekonomiki-nadali--oglyad-bankivskogo-sektoru>.
7. Marych, M. H., & Antoniuk, V. I. (2024). The role of enterprise lending by commercial banks. *Economics and Society*, 65. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-65-81>.
8. Krysak, A. O., & Musiativska, O. S. (2018). Problems and prospects of small business development in Ukraine. *Economy and the State*, 12, 68-73. http://www.economy.in.ua/pdf/12_2018/16.pdf.

9. Zabchuk, H. P., Ivashchuk, O. Ya., & Seniv, B. O. (2023). Problems of lending to micro-enterprises in Ukraine during martial law. *World of Finance*, 1(74), 104-116. <https://doi.org/10.35774/sf2023.01.104>.
10. Smolinska, S. D., & Samchenkova, I. O. (2018). Ways to improve the implementation of credit operations by banks in order to increase the efficiency of enterprises. *Young Scientist*, 10(62), 885-888. <https://www.molodyivchenyi.ua/index.php/journal/article/view/3916>.
11. Ministry of Economy, Environment and Agriculture of Ukraine. (2025, April 10). «Affordable loans 5-7-9%»: since the beginning of 2025, the average monthly lending volumes to businesses in high military risk zones have doubled. <https://me.gov.ua/News/Detail?lang=uk-UA&id=e3cbcd43-4d90-472e-a21e-854fa5207fa9&title=DostupniKrediti>.
12. NABU. Independent Association of Banks of Ukraine. (2024, December 5). *In 2025, the volume of loans for small and medium-sized businesses could increase by 30%*. <https://nabu.ua/ua/u-2025-rotsi-obsyag-kreditiv-dlya-malogo-i-serednogo-biznesu.html>.
13. Martseliak, O. V. (2025). Cooperation of Ukraine with international financial organizations in the context of war, globalization and European integration. *Analytical and Comparative Jurisprudence*, 2, 651-658. <http://journal-app.uzhnu.edu.ua/article/view/327581/317355>.
14. Niameshchuk, H. V., & Stasiuk, Yu. M. (2023). Dynamics of financial and credit relations of Ukraine with international institutions in the conditions of martial law. *Economics and Society*, 57. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-57-137>.

Ця робота ліцензована Creative Commons Attribution 4.0 International License